

Едіт Целлер

Адміністративний суддя при Віденському адміністративному суді
Президент Асоціації європейських адміністративних суддів (АЕАЖ)
Експерт Проекту ЄС «Право-справедливість»
Доктор юридичних наук

Принцип "Ne Bis in Idem" в податкових спорах:

На сьогоднішній день існує великий інтерес до застосування цього принципу в податкових спорах. [1, сторінка 47]. Незаконна діяльність платників податків - коли вони порушують податкове законодавство - повинна бути і санкціонована інструментами податкового права. Якщо такий акт є серйозним податковим шахрайством або іншою серйозною незаконною діяльністю, він буде санкціонований кримінальним законодавством. Таким чином, ми регулярно стикаємося з узгодженими адміністративними податковими провадженнями та кримінальними провадженнями за тими ж фактами, тією ж незаконною діяльністю. Тут вступає в гру застосування *ne bis in idem rights*.

Довгий час *ne bis in idem* не був визнаний на міжнародному рівні, а був визнаний лише національним кримінальним судочинством. Поступово це стало темою через міжнародні конвенції та міжнародні трибунали з кримінального права. У системі загального права ви називаєте цей принцип «захистом від подвійної небезпеки».

Правова основа і походження цього принципу лежить в верховенстві права, а саме в

RES judicata і, таким чином, юридична визначеність. [2, сторінка 28].

Європейська конвенція з прав людини сама по собі не містить такого положення "ne bis in idem", воно не визнається правом відповідно до статті 6 ЄСПЛ. Тим часом це положення було включено до статті 4 7 Додаткового протоколу до ЄСПЛ. [3].

Рішення у справі *Lucky Dev. vs Швеція* Європейський суд людини розробив характер податкових доплат за пляж податкових зборів платником податків, і він розцінив цю доплату як санкцію відповідно до ст. 6 Європейської конвенції з прав людини. Включення в ст. 6 ЄСПЛ мало і має наслідки, як класифікувати принцип ne bis in idem в податкових питаннях. [4].

Умовами застосування принципу ne bis in idem за системою Конвенції є питання, чи є це два кримінальні провадження (відповідно до так званих критеріїв Енгеля), якщо у нас є два провадження ("bis"), якщо одне з цих двох проваджень є остаточним [5] і якщо ми маємо одне і те ж правопорушення. [6, 7].

Таким чином, роз'яснюється, що та сама фактична основа має значення для визначення "одного злочину" і що держава повинна мати можливість вибрати додаткові правові відповіді на соціально образливу поведінку (наприклад, в контексті дорожнього руху або оподаткування) за певних умов.

Відповідно до законодавства ЄС, ne bis in idem вважається загальним принципом права ЄС.[1, С.52]. Стаття 50 Хартії основних прав Європейського Союзу також захищає право ne bis in idem.[8]. Суд Європейського Союзу визнав застосовність цього положення у випадку з податком на додану вартість.[9] Вона також висловила, що кримінальне податкове провадження проти керуючих директорів і податкове судочинство проти юридичної особи (компанії) на підставі тих самих правопорушень є законним. Нарешті, він пішов

за нещодавньої юриспруденцією Європейського суду з прав людини і дозволив паралельні адміністративні кримінальні податкові провадження, а також кримінальне податкове провадження за тих самих фактів за певних умов.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Sejkora T. Non Bis in Idem in Tax Matters. Quo Vadis (англійською). *The Lawyer Quarterly, International Journal for Legal Research*, Vol. 9. No.1 (2019), С. 47-60.
URL-АДРЕСА: <https://tlq.ilaw.cas.cz/index.php/tlq/article/view/315/315#>, [запит на 01.07.2022].
2. Європейська комісія за демократію через право (Венеціанська комісія). Контрольний список верховенства права. URL-АДРЕСА: https://www.venice.coe.int/images/SITE%20IMAGES/Publications/Rule_of_Law_Check_List.pdf [запит на 01.07.2022].
3. Протокол 7 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зі змінами, внесеними Протоколом 11. 22.XI.1984. URL-АДРЕСА: https://www.echr.coe.int/Documents/Library_Collection_P7postP11_ETSI17E_ENG.pdf [запит на 01.07.2022].
4. Європейський суд з прав людини. Lucky Dev. V Швеція. Рішення від 27 листопада 2014 року. Аплікація. 7356/10.
5. Європейський суд з прав людини. Смоковіч проти Хорватії. Рішення від 12 листопада 2019 року. Номер заявки 57849/12.
6. Європейський суд з прав людини. Золотухін в. Росія Рішення ГК від 10 лютого 2009 року. Номер заявки 14939/03.
7. Європейський суд з прав людини. A and B v. Norway, рішення GC від 15 листопада 2016 року. Номер заявки 24130/11 та 29758/11.
8. Офіційний журнал Європейського Союзу. 326/391. Хартія основних прав Європейського Союзу (2012/С 326/02).

9. Суд Європейського Союзу. Справа Акерберга Франссона. Рішення ГК від 23 лютого 2013 року. С-617/10.
10. Суд Європейського Союзу. Справа Балдетті і Орсі. Рішення від 7 квітня 2017 року. С-217/15 і С-350/15.
11. Суд Європейського Союзу. Справа Луки Менчі. Рішення GC від 20 березня 2018 року. С-217/15 і С-524/15.